

Uitvaartvereniging D.E.L. bestaat 100 jaar

deel 1

Op 14 februari 2013 is het precies 100 jaar geleden dat de huidige uitvaartvereniging "Draagt elkanders Lasten" is opgericht. In oktober a.s. willen we hier uitgebreid bij stilstaan. Het bestuur is druk doende met een jubileumprogramma, waar we u later dit jaar over zullen informeren. In de aanloop naar de feestelijkheden zal er tot oktober iedere maand een artikel in de Dorpskrant en op de dorpsite verschijnen over de geschiedenis van de uitvaartvereniging met anekdotes uit de notulenboeken en het archief van de vereniging.

Hoe het begint:

Uit het oudste notulenboek van Dorpsbelang blijkt dat al in 1912 de wens werd uitgesproken om tot één begrafenisvereniging voor Donkerbroek en de omliggende buurtschappen te komen. Tot die tijd was het gewoonte dat de inwoners van de buurtschappen de overledenen zelf ten grave brachten. De vrees bestond echter dat de buurtschappen niet van de oude gewoonten en gebruiken af wilden stappen. Een commissie bestaande uit de heer R. Reijenga (hoofd van de Chr. basisschool), A. van Loon en P. Arendsz wordt begin 1913 vanuit Dorpsbelang benoemd met de opdracht een vergadering met alle inwoners voor te bereiden.

Op 14 februari 1913 is het dan zover. We citeren uit het eerste notulenboek van de begrafenisvereniging: *"door de verschillende bestaande buurtschappen te Donkerbroek werd in de maand februari in de N.H. Kerk aldaar een vergadering gehouden onder leiding van de heer R. Reijenga, hoofd der school te Donkerbroek., ten einde een gezamenlijke begrafenisvereniging op te richten, wat na verschillende besprekingen slaagde en waaruit als bestuursleden werden gekozen: R. Reijenga, P. Arendsz, A. van Loon, O.M. Meek, J. Gorter, Jac. Wemer"*.

Als reden voor de oprichting blijkt uit het notulenboek:

"Hoewel door de verschillende buurtschappen in en onder ons dorp Donkerbroek de levenden de doden ongetwijfeld op gevoelige wijze ten grave brachten, werd in een vergadering van de vereniging Dorpsbelang alhier, de wenschelijkheid uitgesproken, om door zich in één geheel te vereenigen, het ook iets meer op plechtige wijze te doen plaatshebben".

De vergadering blijkt een groot succes te zijn en de eerdere vrees dat men niet van oude gewoonten af wilde stappen bleek dus ongegrond. Maar liefst 220 inwoners van Donkerbroek en omstreken zijn aanwezig in de oprichtingsvergadering in de huidige Laurenstsjerke.

Wat opvalt uit het notulenboek is dat de begrafenisvereniging "De Laatste Eer" als naam krijgt. Dit in tegenstelling tot de huidige naam uitvaartvereniging "Draagt elkanders Lasten". Pas in 1968 is de naam van de vereniging veranderd. Op de reden hiervan komen we in een later artikel terug.

Het bestuur van de kersverse vereniging gaat voortvarend van start. Via aandelen is een startkapitaal voor de vereniging bij de leden opgehaald. Via loting worden deze aandelen door de jaren aan de leden heen terugbetaald. Het bestuur investeert het geld o.a. in een lijkwagen met toebehoren. Tevens worden een koetsier met paard, dragers en klokluiders benoemd.

Op 1 mei 1913 is dan alles zo goed als in gereedheid lezen we en telt de vereniging inmiddels 277 leden. Als vaste vergaderlocatie van het bestuur wordt Hotel Dokter genomen. Dit is het pand aan de G.W. Smitweg 12 (thans bewoond door Jannes Dijkstra). De uitbater is Warner van Dijk die het voormalige Posthuis (hier komt de naam van de Posthuisweg vandaan) van 1912 tot 1939 geëxploiteerd heeft. In vroeger jaren was dit een belangrijke pleisterplaats voor de postkoets van Groningen naar Lemmer. De postkoets werd in de toen nog aanwezige trochreed links van het hotelgebouw gestald.

Na de aanschaf van een lijkkoets moet er uiteraard ook een stalling gezocht worden. Uit het notulenboek blijkt dat bestuurslid Meek bereid is om een koetshok te bouwen op het erf van Warner van Dijk voor de somma van 279 gulden. Omdat het bestuur de leden niet opnieuw om geld willen vragen besluiten ze om 300 gulden te lenen van de Vereeniging Werkverschaffing. Deze vereniging was in 1885 bij Koninklijk Besluit nr. 33 opgericht met als doel armoedebestrijding in Donkerbroek door werkverschaffing (bron: Staatscourant 4 maart 1885). Dit soort verenigingen kwamen veel voor in de verveningsgebieden, waar grote armoede heerste. De vereniging Werkverschaffing blijkt bereid tot een lening en stelt het geld beschikbaar ("*disponibel*" staat in het notulenboek) tegen een rente van 3,5 % en een jaarlijkse aflossing van 50 gulden. Voor het gebruik van het erf van de heer Van Dijk betaalt de begrafenisvereniging 5 gulden erfpacht per jaar hetgeen in een akte zal worden vastgelegd.

Uit het notulenboek blijkt overigens dat deze akte nogal wat voeten in aarde heeft. Het is de wens van het bestuur om de akte formeel vast te leggen via de toenmalige notaris Bakker in Oosterwolde. Notaris Bakker geeft echter aan dat de vereniging dan eerst koninklijke goedkeuring moet vragen (verkrijgen van rechtspersoonlijkheid). Hiertoe dienen eerst de statuten en het huishoudelijk reglement aangepast worden via een bijzondere ledenvergadering. Aldus geschied en een aanvraag wordt bij hare majesteit ingediend.

Uit de notulen van 12 november 1913 blijkt echter dat het verzoek om rechtspersoonlijkheid wordt afgewezen. In de vergadering wordt een brief van zijne excellentie de minister van Justitie voorgelezen waar één en ander uit blijkt. Het blijkt dat uit de statuten van de vereniging blijkt dat deze teveel het karakter van "*wederkerige verzekeringsmaatschappij*" hebben en dat het verzoek daarom niet kan worden ingewilligd.

Het bestuur reageert redelijk laconiek op de afwijzing. De voorzitter heeft inlichtingen ingewonnen dat een dergelijke rechtspersoonlijkheid niet nodig is, daar de kosten door de contributie worden gedekt en de "*vereeniging als zodanig vanzelf regelmatig beloop heeft*". Van koninklijke goedkeuring wordt afgezien en een onderhandse akte wordt opgemaakt bestaande uit de tekst:

"Ondergetekende, Warner van Dijk, wonende te Donkerbroek, verklaart dat hij de grond op zijn erf ter plaatsing van een koetshuis ten bate van de begrafenisvereniging De laatste Eer, gevestigd te Donkerbroek, aan genoemde vereeniging heeft afgestaan, tegen een jaarlijkse grondpacht van 5 gulden".

In genoemde vergadering wordt tevens besloten om het koetshok een schilderbeurt te geven. Bestuurslid Jannes Gorter neemt daartoe contact op met schilder Feenstra, tot na de laatste eeuwwisseling geen onbekende naam op schildersgebied in Donkerbroek.

90.9-1913

Algemeene Ledenvergadering
der Begrafnisvereniging
„De laatste eer” te Donkerbroek
op VRIJDAG 26 Sept. a.s., 's av. 6½ uur,
in de HERV. KERK te Donkerbroek.

Te behandelen :

1. Voorstel van het bestuur tot het aanvragen van rechtspersoonlijkheid.
2. Wat verder ter tafel wordt gebracht.

Namens het bestuur,
R. RELJENGA, Voorz.
P. ARENDSZ, Secr.

Het zal uiteindelijk nog tot 1968 duren voordat hare majesteit alsnog haar goedkeuring geeft, maar daarover later meer.

In de ledenvergadering van 26 september 1913 opent de voorzitter de heer Reijenga de vergadering met een woord van voldoening dat, na 4 a 5 maanden in werking zijnde, bijna alle inwonenden van Donkerbroek zich bij de begrafenisvereniging hebben aangesloten en het ideaal dus is bereikt. Kortom de begrafenisvereniging blijkt een succes te zijn. Ondanks dat het lijkt dat alles op rolletjes loopt blijkt echter uit de notulen dat het personeel zich af en toe roert en blijkt het lastig om nieuwe bestuursleden te vinden. Hierover meer in het volgende artikel in de maand maart.

Wordt vervolgd.....